



Fietssnelweg F75 • het Kolenspoor



De fietssnelweg F75 legt de fietsverbinding tussen de verschillende mijn gemeenten van Limburg. De fietssnelweg zal hierbij de route van het historische kolenspoor volgen. Een unieke verbinding die de link legt tussen verleden en toekomst...

In de eerste fase wordt het deeltracé tussen Genk en As gerealiseerd. Het provinciebestuur van Limburg is de opdrachtgever voor deze realisatie. De fietssnelweg komt tot stand met medewerking van onder meer de stad Genk, de gemeente As en de gemeente Maasmechelen. Studiebureau SWECO staat in voor het planproces en de realisatiebegeleiding.



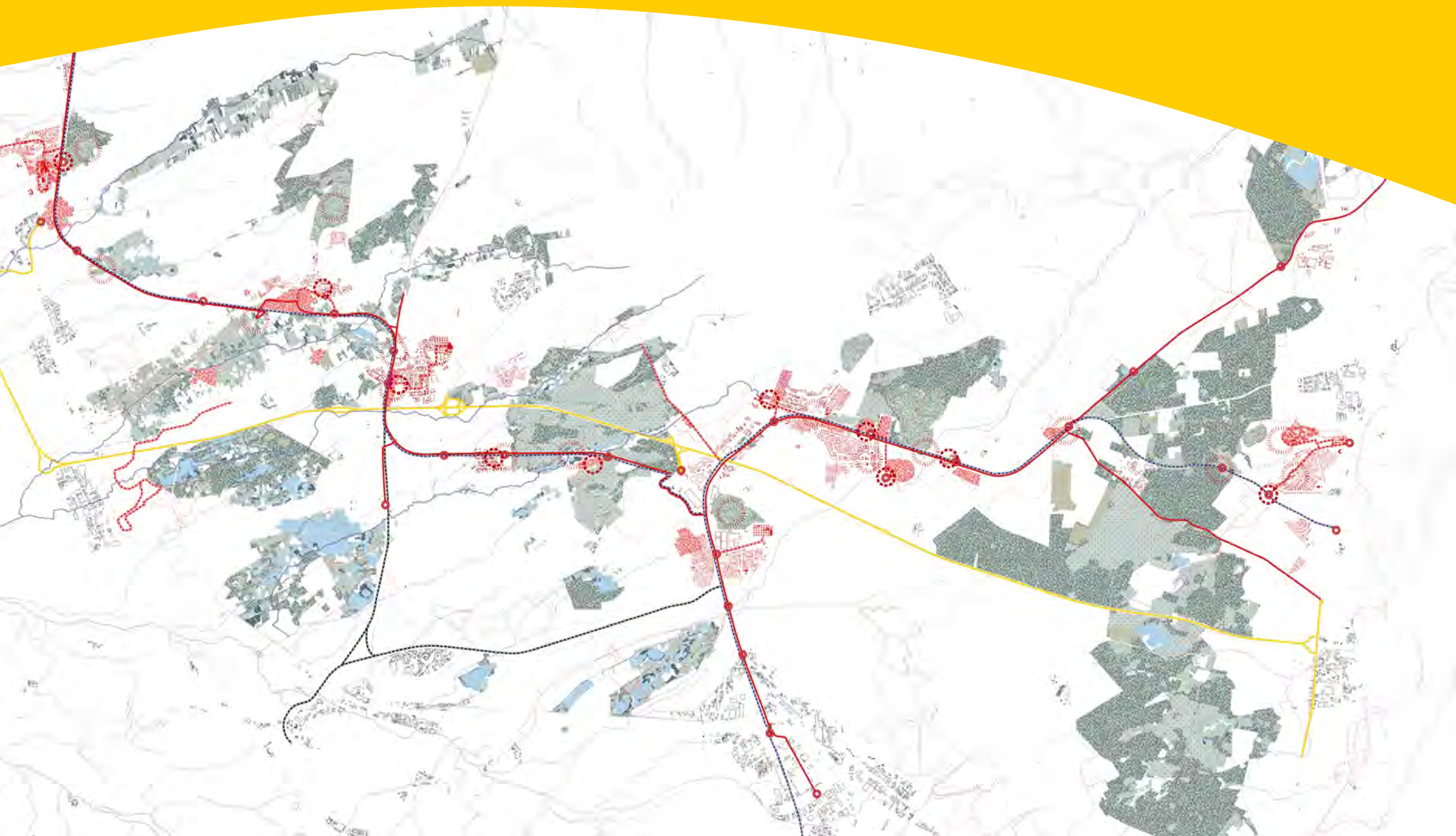
Het Kolenspoor: een strategisch toekomstproject voor Limburg

De zeven Limburgse steenkoolmijnen waren tot lang in de 20ste eeuw het kloppende economische hart van de regio en zelfs van België. De slagader was het Kolenspoor: de 70 km lange spoorweg van Beringen tot Maasmechelen waarover werkkrachten en goederen werden vervoerd. Na de sluiting van de steenkoolmijnen startte een ambitieus reconversieplan voor de regio en met succes. De historische mijnsites hebben zich ontwikkeld tot innovatieve hubs rond cleantech, duurzame energie, design en creativiteit, maar ook tot toeristische toplocaties. Vandaag heeft de oude mijnstreek alle troeven in handen om een internationale topregio te worden. Net zoals vroeger kan het Kolenspoor daarbij opnieuw de slagader worden van de regio en katalysator van regionale ontwikkeling.

De gebiedsgerichte samenwerking rond het Kolenspoor heeft al een hele weg afgelegd. In het kader van de erkenning als strategisch project (2016-2019) werd door de provincie Limburg een toekomstvisie Kolenspoorstad/Kolenspoorland ontwikkeld in een intensief cocreatietraject samen met de Kolenspoorgemeenten en andere partners.

Vanuit het provinciebestuur is een visie uitgewerkt waarbij het Kolenspoor ontwikkeld wordt op drie sporen:

- Kolenspoor als innovatief mobiliteitsnetwerk
- Kolenspoor als groen-economisch netwerk
- Kolenspoor als ruimte om te ontmoeten en te beleven met aandacht voor zijn erfgoed



Kolenspoor als innovatief mobiliteitsnetwerk



© Connect



© Pieter Vandenhoudt

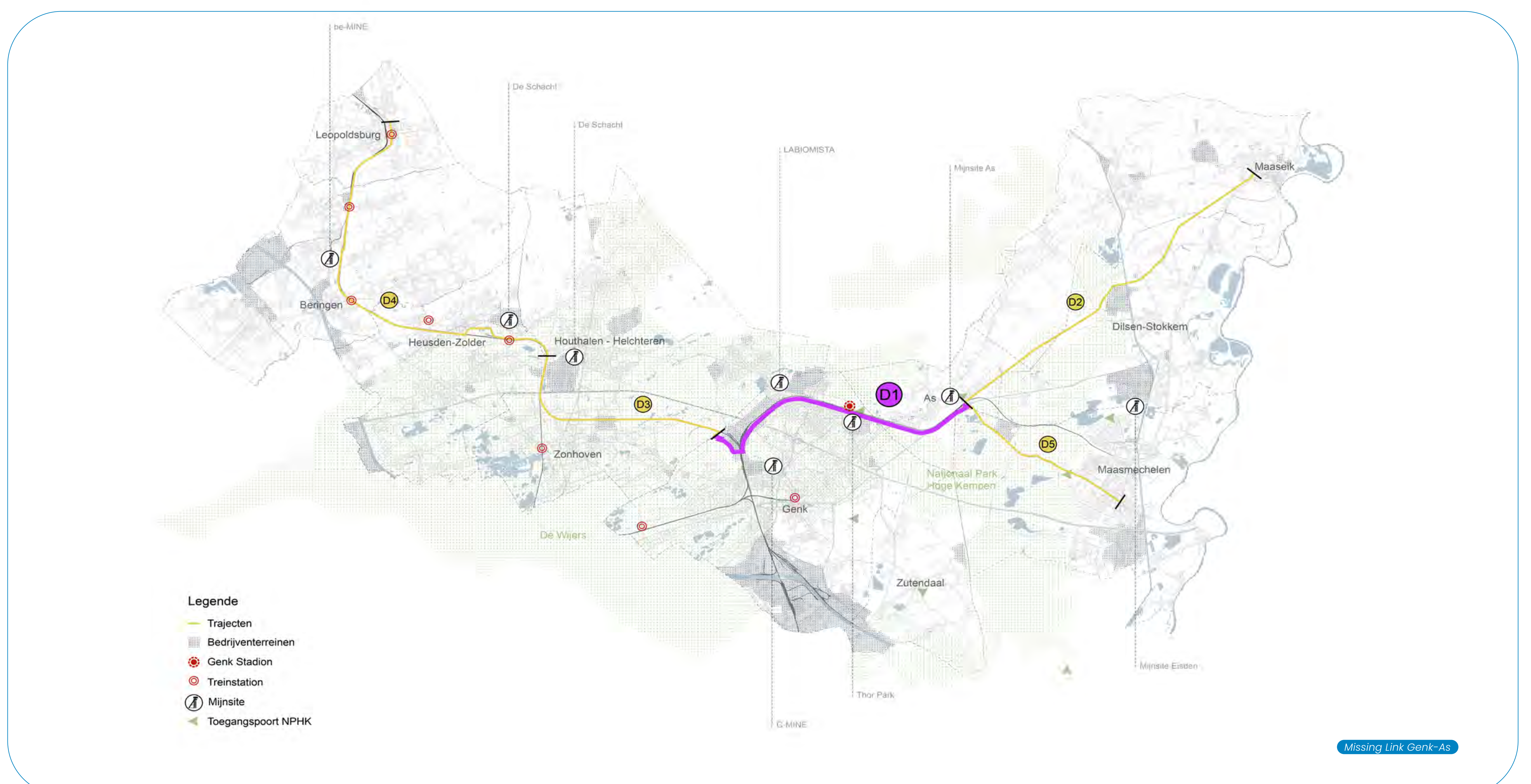
Stap één binnen de ontwikkeling van het strategisch project Kolenspoor, is het creëren van de fysieke verbinding door middel van een toonaangevende, innovatieve en duurzame fietssnelweg. In het visietraject werd het tracé bepaald en de startnota werd opgemaakt en goedgekeurd. Deze fietssnelweg zal de belangrijkste recreatieve en economische knooppunten, de diverse waardevolle landschappen en de bijzondere natuurgebieden met elkaar verbinden.

In een eerste fase wordt de missing link Genk-As aangepakt.

Bij de aanleg van de fietssnelweg zal met de grootste zorg gekeken worden naar een duurzame en kwaliteitsvolle inbedding van de fietssnelweg in zijn omgeving. Er wordt ingezet op het vergroten, optimaliseren en ontsnipperen van de ecologische en landschappelijke waardevolle biotopen langsheen het Kolenspoor. Ook op vlak van technische oplossingen, materiaalgebruik, waterbeheersing,... komt er een innovatieve aanpak.



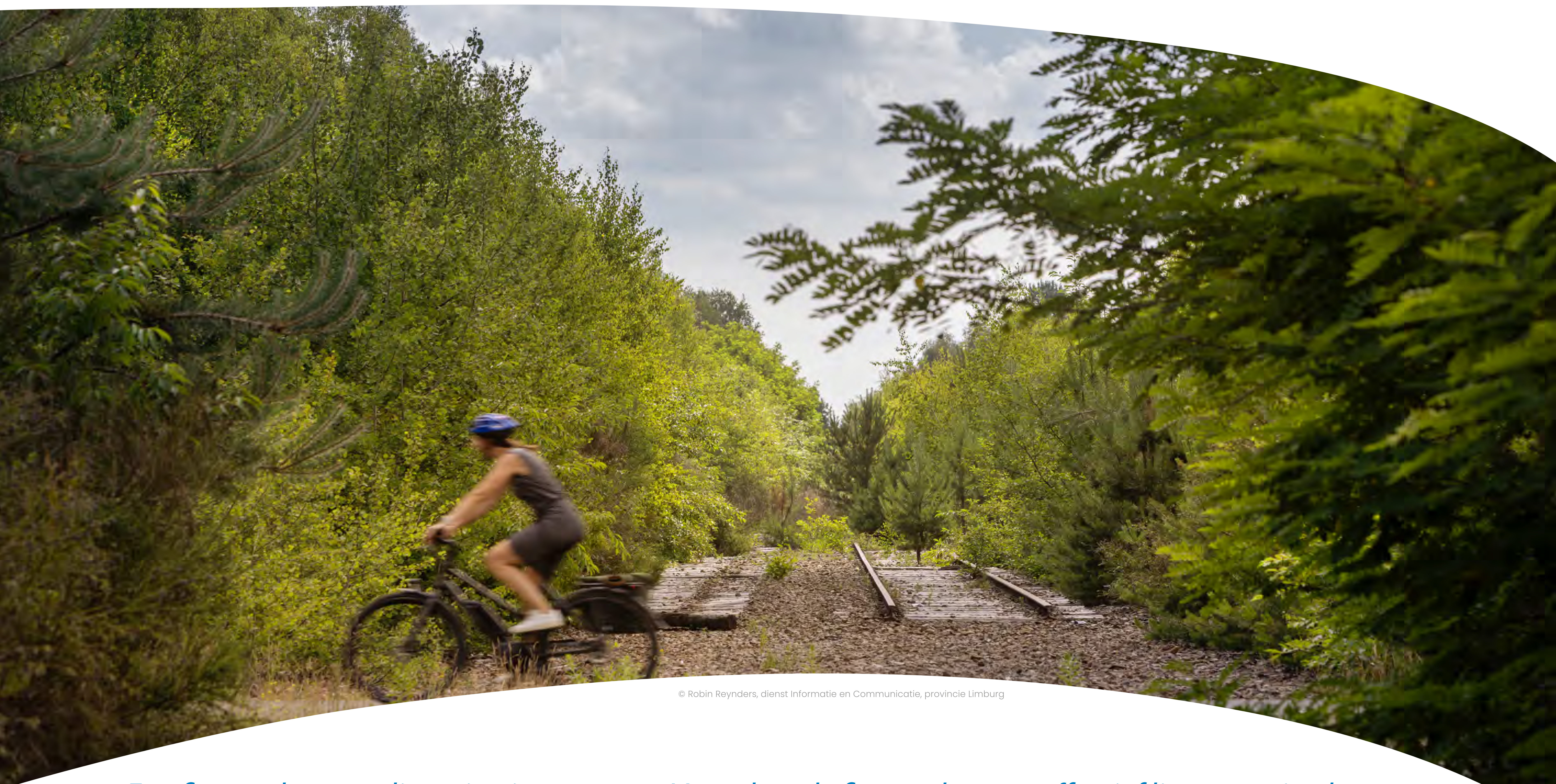
© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg



kolen
spoor



Een doordacht proces



© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg

Een fietssnelweg realiseer je niet op 1,2, 3. Vooraleer de fietssnelweg er effectief ligt, moet je als opdrachtgever een heel proces doorlopen. Vertrekkende vanuit de visie wordt een startnota opgemaakt. Daarna volgt een gedetailleerde projectnota en worden de ontwerpplannen opgesteld waarna de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Eens de vergunning er is, wordt de aanne-mer aangesteld die de fietssnelweg effectief aanlegt.

TIMING FIETSSNELWEG KOLENSPOOR, DEELTRACÉ GENK-AS:

- 2016** De Vlaamse Overheid erkent -op vraag van de provincie Limburg- het Kolenspoor als strategisch project
- 2017-2019** Er wordt door het provinciebestuur een visie uitgewerkt voor het strategisch project. Binnen die visie wordt beslist dat de aanleg van de fietssnelweg een eerste effectieve stap is die gezet zal worden.
- 2020-2021** De startnota voor de realisatie van de fietssnelweg Kolenspoor wordt opgemaakt en goedgekeurd.
- 2022-2023** De projectnota voor de realisatie van de fietssnelweg Kolenspoor wordt opgemaakt en goedgekeurd. Aansluitend worden de ontwerpplannen uitgewerkt.
- 2023** De omgevingsvergunning wordt aangevraagd.
- 2024** De aannemer voor de realisatie van de fietssnelweg wordt aangesteld. De werken aan de effectieve realisatie starten.
- 2024-2025** De fietssnelweg wordt opgeleverd en opengesteld voor de fietsers. Hiermee wordt een belangrijke missing link in het functioneel fietsroutenetwerk opgelost!



Station AS

© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg



Missing Link Genk – As



© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg

De eerste effectieve realisatie binnen het strategisch project Kolenspoor, is de fietssnelweg Kolenspoor. Deze fietssnelweg vertrekt in Beringen en loopt via Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Zonhoven, Genk en As naar Maasmechelen.

De fietssnelweg Kolenspoor draagt het nummer F75 en takt in As aan op de fietssnelweg F751 die vanuit het station van As naar Dilsen-Stokkem en Maaseik leidt. In Beringen takt de F75 aan op de F754 richting station van Leopoldsburg. In totaal zal de fietssnelweg Kolenspoor zo'n 77 kilometer overbruggen. Tussen Genk en As ligt er vandaag geen functionele fietsroute. Dit is een grote missing link in het hele netwerk. Daarom dat het provinciebestuur dit stuk als eerste aanpakt. Het is een belangrijk stuk fietssnelweg dat het Maasland verbindt met het centrum van de provincie én met West-Limburg. Door connecties met de fietssnelweg F74 die loopt van Hasselt naar Hamont-Achel en de fietssnelweg F76 die loopt van Genk naar Bilzen, Hoeselt en Tongeren zorgt de fietssnelweg Kolenspoor voor een belangrijke fietsontsluiting in Limburg.

De nieuwe fietssnelweg tussen Genk en As is 4 meter breed en wordt grotendeels uitgevoerd in comfortabel asfalt. Aan weerszijden is een veiligheidsstrook van 1 meter voorzien. Er wordt zoveel als mogelijk gewerkt met beveiligde fietsoversteken aan kruispunten.

Ontdek alle fietssnelwegen op www.fietssnelwegen.be.



© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg

kolen 
 spoor



Van Genk-Noord, via LABIOMISTA, KRC Genk, Thor-park en de Klaverberg tot in As Station.



△ Vertrek in Genk-Noord

Het deeltracé Genk-As vertrekt in Genk op industriezone Genk-Noord aan de Mercuriuslaan. Van daaruit sluit de fietssnelweg aan op de Hermeslaan. Hier ligt vandaag al een vrijliggend fietspad. Dat zal vernieuwd en verbreed worden tot op fietssnelwegniveau.

△ Fietstunnel aan de Hengelhoefstraat

Ter hoogte van de kruising met de Hengelhoefstraat komt er een belangrijk kunstwerk. Een technisch vernuftige fietstunnel zorgt ervoor dat fietsers veilig deze drukke kruising kunnen oversteken. Via de tunnel loopt de fietssnelweg verder langsheen de Seinhuisstraat. Op de Seinhuisstraat, nog voor de kruising met de Wolfsbergstraat, buigt de fietssnelweg af naar het vroegere spoor. Vanaf daar zal de fietssnelweg tot in het station van As over de vroegere spoorwegbedding verderlopen.

△ LABIOMISTA

Het verloop via de spoorwegbedding passeert via de brug onder de Guillaume Lambertlaan. Dit is meteen een belangrijk knooppunt met de bestaande fietsverbinding naar LABIOMISTA. Vanaf die brug loopt de fietssnelweg verder op de spoorbedding achter het volkstuincomplex door om onder de brug aan de Hoevenzavellaan aan te takken op de recent vernieuwde infrastructuur langsheen de Marcel Habetslaan.

△ KRC Genk en Thor park

Ook hier blijft de fietssnelweg de oude spoorbedding volgen. Net voor de Duinenlaan passeert ze het oude stationsgebouw van Waterschei en de site van KRC Genk. Een ideale fietsroute dus voor de vele KRC-supporters!

Op de Duinenlaan komt een conflictvrije oversteek met een lichtenregeling. De fietssnelweg loopt verder via de oude spoorbedding, passeert de Thor-site en het prachtige natuurgebied van de Klaverberg aan de terril. Van daaruit loopt de fietssnelweg richting de Steenweg in As. Ook hier komt een conflictvrije, lichtengeregelde oversteek. De fietssnelweg blijft ook op grondgebied van As de oude spoorbedding verder volgen achter de Berkenstraat door tot aan de kruising met de Bilzerweg die eveneens met een lichtenregeling veilig kan overgestoken worden.

△ Station As

Vanaf de Bilzerweg blijft de fietssnelweg de oude spoorbedding verder volgen en loopt ze parallel met de Europalaan tot aan het prachtige, historische station van As waar de fietssnelweg aantakt op de bestaande functionele fietswegen.





Van oude spoorbedding tot nieuwe fietssnelweg



De nieuwe fietssnelweg wordt gerealiseerd volgens de principes die het fietsvademecum van de Vlaamse overheid voorschrijven. Zo zal de fietssnelweg 4 meter breed zijn en vormt asfalt de voornaamste verharding. Voor het provinciebestuur en de betrokken steden en gemeenten is het belangrijk dat de aanlegwerken zo duurzaam mogelijk gebeuren. Daarnaast is er de wens om de oude spoorrelicten met respect te behandelen.

△ Herbruik bestaande materialen

Binnen het project is onderzocht hoe de bestaande materialen zoveel als mogelijk hergebruikt kunnen worden. Zo zal bijvoorbeeld de aanwezige steenslag die vandaag tussen de oude sporen ligt, ter plaatse bij de aanleg verwerkt worden tot nieuwe fundering voor het fietspad. Speciale verwerkingstechnieken worden hier op toegepast. Dat betekent meteen ook dat er zo weinig mogelijk materialen moeten worden afgevoerd, wat uiteraard positief is in het verkleinen van de ecologische voetafdruk. Ook de waterafvoer van de fietssnelweg zal in de natuur gebeuren waardoor het regenwater niet in de riolering terecht komt.

△ Respect voor oude relicten

Waar het technisch kan, blijven oude relicten zoveel als mogelijk bewaard. Waar de ruimte het toelaat, zullen oude sporen blijven bestaan. Ook elementen zoals de authentieke verlichtingsarmaturen blijven behouden. Op die manier respecteren we binnen dit nieuw project de binding met het belangrijke verleden van deze spoorverbinding.

△ Directe link met de omgeving

Binnen het project worden ook linkjes gelegd met de omgeving die ook zijn ontstaan vindt in het vroegere mijngebied. De fietssnelweg Kolenspoor zal zo aantakken op bestaande, veelal lokale fietsverbindingen. Er komt een directe aansluiting met de fietsroute naar hotspots zoals LABIOMISTA, Thor-Park of C-mine, maar er komen ook aansluitingen met omliggende woonkernen of natuurgebieden. Op die manier zal de fietssnelweg Kolenspoor fungeren als belangrijke ader binnen het lokaal mobiliteitsweefsel.



© Pieter Vandenhoude



Unieke fietstunnel aan de Hengelhoefstraat



Een belangrijk punt is het kruispunt van de fietssnelweg met de Hengelhoefstraat.

Op dit kruispunt komen verschillende wegen samen. Het is een druk ontsluitingspunt voor onder meer industriezone Genk-Noord met heel wat passerend vrachtverkeer.

△ Veilig oversteken

Het is dus erg belangrijk dat op deze locatie een veilige oversteek voor de fietsers gerealiseerd wordt. Alleen is de beschikbare vrije ruimte best beperkt...

Samen met het studie bureau werd voor deze kruising een bijzondere fietstunnel ontwikkeld. De fietssnelweg duikt langs de Hermeslaan de tunnel in en komt er aan de Seinhuisstraat weer uit. Omwille van de beperkte vrije ruimte is ter hoogte van de Seinhuisstraat een spiraalvormige fietswegenis uitgewerkt. Die spiraal laat toe dat het fietspad met befietsbare hellingsgraden kan aantakken op de lager gelegen fietstunnel. Een huzarenstukje!

△ Mijschacht

De fietstunnel krijgt een vormgeving mee die doet denken aan de mijschachten van weleer. Geen simpele tunnelkoker maar een toffe geometrie die we als absolute meerwaarde zien binnen het hele Kolenspoortraject. Binnen de spiraalvorm komt een tof plein waar mensen mekaar kunnen ontmoeten. Het plein zal ook fungeren als natuurlijke bufferzone voor de waterafvoer. Een open lichtkoker zorgt ervoor dat de tunnel geen donkere gang wordt, maar een aangename tunnelzone oplevert.

△ Stad Genk vervolledigt de puzzel

Bijzonder positief is ook dat de stad Genk zal inspelen op de nieuwe tunnel. Het functioneel fietspad dat langs de verderop gelegen Transportlaan loopt, zal aansluiten op de nieuwe fietstunnel. Om dat te kunnen doen, voorziet Genk een aanpassing van het betrokken fietspad én een bijkomende veilige niet-gelijkgrondse fietsoversteek ter hoogte van de kruising tussen de Transportlaan en de Hengelhoefstraat. De uitwerking van dit concept is volop lopende.

Met de realisatie van beide werven wordt de komende jaren een belangrijk fietsknooppunt op deze locatie veilig, vlot en aangenaam verbeterd!





Ecologische meerwaarde



© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg

Parallel met het ontwerpen van de nieuwe fietsnelweg, liet het provinciebestuur via het Provinciaal Natuurcentrum ook een ecologische inpassingsstudie uitvoeren. Die studie zegt hoe de fietsnelweg het best kan ingepast worden in het landschap en de natuur en welke maatregelen er mogelijk zijn opdat de fietsnelweg voor die natuur ook een meerwaarde betekent.

De studie leverde een plan op met concrete maatregelen in functie van de ecologische inpassing van de fietsnelweg F75. Het behoud en de versterking van de ecologische corridorfunctie op verschillende schaalniveaus maakt onderdeel uit van de ambitie voor de fietsnelweg F75.

Het plan leverde maatregelen op die er voor zorgen dat:

1. bestaande biotopen binnen een landschapsentiteit vergroot en verbeterd worden
2. er kleinere biotopen ontwikkeld worden als stapstenen voor soorten in functie van habitat Herstel en migratie
3. er maatregelen worden uitgewerkt die de negatieve invloed van de nieuwe fietsinfrastructuur op populaties verzachten in functie van oversteekbaarheid
4. er een directe compensatie komt van habitatverlies door elders habitat bij te creëren

△ Boscompensatie

Voor de aanleg van de fietsnelweg moeten er -weliswaar beperkt- bomen gekapt worden. Het provinciebestuur besliste, in overleg met onder meer het Provinciaal Natuurcentrum én inspeland op de conclusies van de ecologische inpassingsstudie, om ter compensatie direct een aantal percelen in As te bebossen. Een aantal geselecteerde weilanden zal bebost worden om een aaneengesloten bosgeheel te creëren.

△ Inzetten op soorten zoals de gladde slang

Bij de aanleg van de fietsnelweg worden er ook ecologische maatregelen genomen die ten goede komen van zonminnende soorten zoals de gladde slang. Langsheen de fietsnelweg komt er een ecologische geleiding, onder de fietsnelweg door worden ecopassages aangelegd. Op die manier vormt de fietsnelweg geen belemmering voor de migratie van deze dieren.

△ Vleermuisvriendelijke verlichting

Langsheen de fietsnelweg wordt in een minimale vorm een verlichting voorzien. Dat is onder meer nodig voor de fietsveiligheid. De verlichting wordt zo ontworpen (aanpassing lichtsterkte, dimbaar, beperkte breedte van de lichtbundel,..) dat ze zo vleermuisvriendelijk mogelijk is. Ook voor andere nachtdieren zoals bijvoorbeeld motten, is dit de beste optie. De verlichting zal in de nachturen ook gedimd worden.

△ Ecologisch natuurbeheer

De aanleg van de fietsnelweg gaat zo ver dat er zelfs ingrepen voorzien worden die ecologisch natuurbeheer stimuleren. Zo komt er ter hoogte van de Klaverberg een tunnelconstructie die bedoeld is om schapen die ingezet worden in het ecologisch natuurbeheer veilig te laten passeren. Daarnaast wordt er een specifiek bermbeheer voor de fietsnelweg uitgewerkt. Een natuurbeheerplan is in opmaak en zal na de realisatie van de fietsnelweg worden uitgerold.



Duurzaamheid als fundament



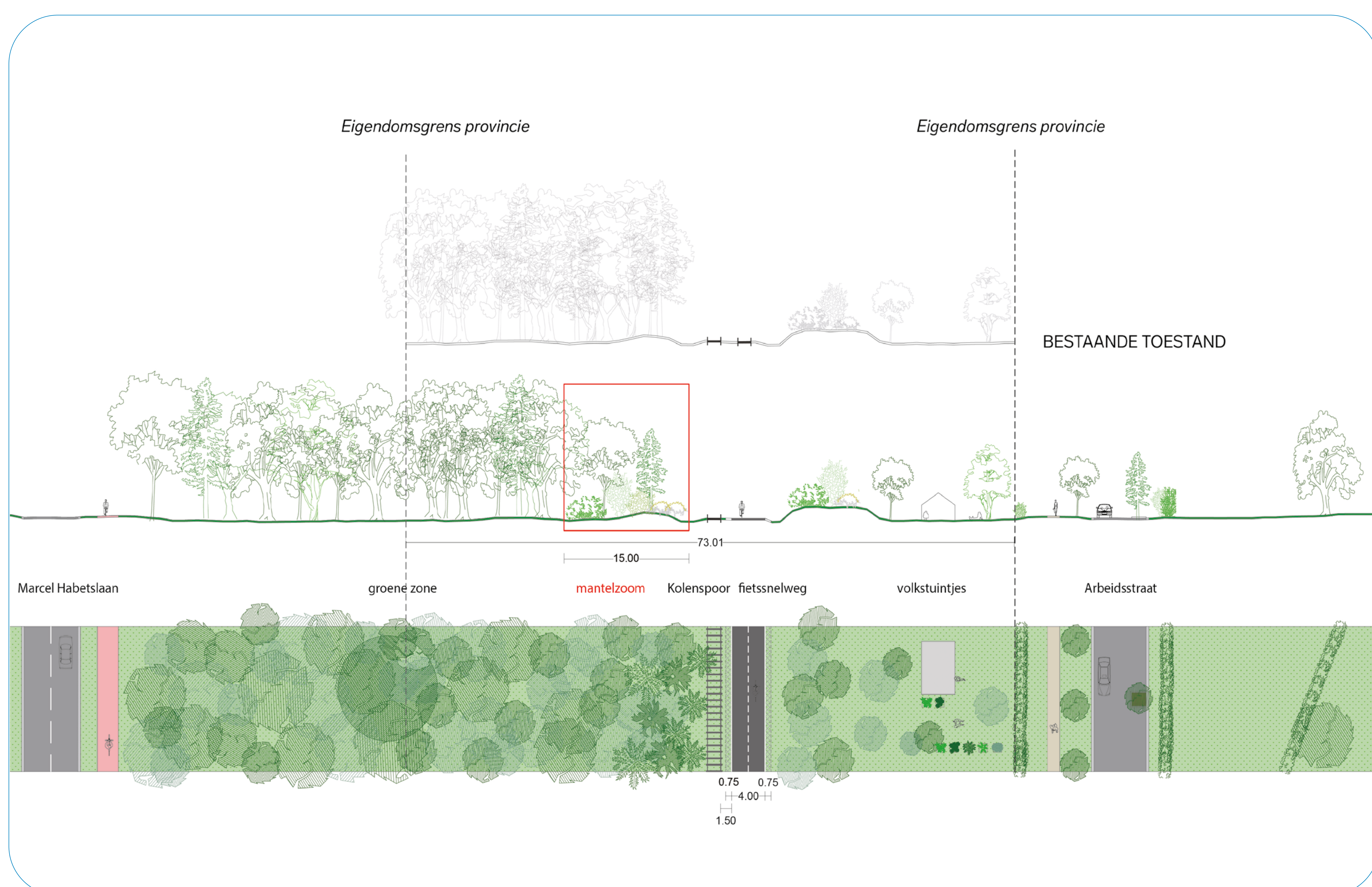
△ Herbruik van grondstoffen

Naast de inspanningen die geleverd worden in het kader van de ecologische inpassing van de fietssnelweg, zal er bij de aanleg zelf ook zo duurzaam en ecologisch mogelijk gewerkt worden. Het opzet is om de ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden.

Zo wordt er een procedé uitgewerkt waarbij er een minimale afvoer van grondstoffen nodig is bij de aanleg van de fietssnelweg. We kiezen er als provinciebestuur bewust níét voor om de bestaande spoorwegfundering te verwijderen en af te voeren. Er is een methode uitgewerkt waarbij de bestaande fundering op de site zelf wordt verwerkt en opnieuw als fundering voor de fietssnelweg zal gebruikt worden. Geen honderden vrachtwagens dus die de funderingen afvoeren en nieuwe materialen aanvoeren!

△ Water blijft ter plaatse

Voor het volledige tracé van de fietssnelweg is het ontwerp zo opgesteld dat het regenwater niet wordt afgevoerd maar wel kan insijpelen in de naastliggende natuur. De veiligheidszone naast de fietssnelweg (1 meter aan elke zijde) wordt zo aangelegd dat het afspoelend regenwater van de fietssnelweg hier wordt opgevangen en in de bodem kan dringen. Zo blijft al het regenwater ter plaatse. Zelfs bij de tunnel is het ontwerp hier op die manier op afgestemd. Het centrale plein in de tunnelspiraal zal dienen als natuurlijk bufferbekken voor het afspoelend regenwater. Verder worden naast het tracé ook een aantal zones voorzien specifiek voor waterbuffering bij hevige regenval.





Hoofdader binnen het mobiliteitsnetwerk



De fietssnelweg Kolenspoor wordt gerealiseerd door het provinciebestuur van Limburg, met de steun van de Vlaamse overheid. De fietssnelweg wordt als bovenlokale functionele fietsverbinding ingepast binnen het fietssnelwegennetwerk in Limburg en Vlaanderen. Hierbij worden optimale koppelingen uitgewerkt met het bovenlokale functionele fietsroutenetwerk én met lokale fietsroutes. Op die manier vormt de fietssnelweg een snelle verbinding, een ruggengraat als het ware, voor alle functionele fietsbewegingen. Die optimalisatie kan enkel maar dankzij een goede afstemming met het lokale mobiliteitsbeleid. De betrokken steden en gemeenten spelen hier op een positieve manier op in waardoor de fietssnelweg de bereikbaarheid van lokale hotspots verbetert, maar evenzeer de lokale fietsmobiliteit stimuleert.

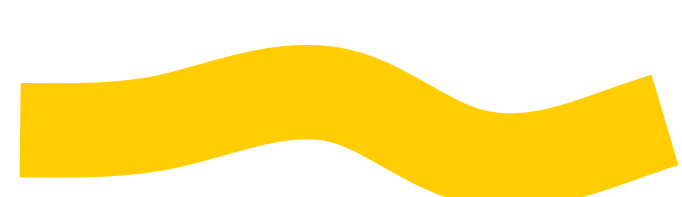
△ Lokale koppelingen

De fietssnelweg speelt ook in op lokale elementen. Zo passeert de fietssnelweg de volkstuintjes in Zwartberg die vrijwel volledig gevrijwaard blijven. De passerende fietser maakt op die manier kennis met een specifiek wijkgebeuren. Vanop de fietssnelweg zullen er ook fietsverbindingen gemaakt worden met naastliggende wijken zoals Driehoeven, Nieuw-Texas of het woongebied aan de Berkenstraat in As. Vanzelfsprekend zal de fietssnelweg fungeren als fietsverbinding voor schoolomgevingen zoals deze aan De Wissel in Genk, voor werkplekken zoals Thor Park of Genk-Noord en voor recreatieve locaties zoals het Station van As of LABIOMISTA. De fietssnelweg Kolenspoor wordt ook dé fietsverbinding die duizenden KRC Genk-supporters naar hun stadion kan toeleiden.

Het volledige plannenoverzicht van de fietssnelweg Kolenspoor vindt u terug op het omgevingsloket. Via de website www.limburg.be/kolenspoor vindt u ook extra informatie.



© Robin Reynders, dienst Informatie en Communicatie, provincie Limburg

kolen 
 spoor